

2009. március 25., szerda

Az EK és a SADC államai közötti ideiglenes gazdasági partnerségi megállapodás

P6_TA(2009)0179

Az Európai Parlament 2009. március 25-i állásfoglalása az egyrészről az Európai Közösség és tagállamai, másrészről a Dél-afrikai Fejlesztési Közösség (SADC) gazdasági partnerségi megállapodásban részt vevő államai közötti ideiglenes gazdasági partnerségi megállapodásról

(2010/C 117 E/21)

Az Európai Parlament,

- tekintettel a Kereskedelmi Világszervezet Cancúnban tartott ötödik Miniszteri Konferenciájáról szóló, 2003. szeptember 25-i állásfoglalására ⁽¹⁾,
- tekintettel a WTO Általános Tanácsának 2004. augusztus 1-jei határozatát követő dohai forduló értékeléséről szóló 2005. május 12-i állásfoglalására ⁽²⁾,
- tekintettel a Kereskedelmi Világszervezet Hongkongban tartott hatodik Miniszteri Konferenciájának előkészületeiről szóló, 2005. december 1-jei állásfoglalására ⁽³⁾,
- tekintettel a gazdasági partnerségi megállapodások fejlődésre gyakorolt hatásairól szóló, 2006. március 23-i állásfoglalására ⁽⁴⁾,
- tekintettel a WTO hongkongi miniszteri konferenciáját követő dohai forduló értékeléséről szóló, 2006. április 4-i állásfoglalására ⁽⁵⁾,
- tekintettel „A kereskedelemről és a szegénységről: a kereskedelmi politikák meghatározása a kereskedelemnek a szegénység enyhítéséhez való legnagyobb mértékű hozzájárulása érdekében” című, 2006. június 1-jei állásfoglalására ⁽⁶⁾,
- tekintettel a dohai fejlesztési menetrendről (DDA) szóló tárgyalások felfüggesztéséről szóló, 2006. szeptember 7-i állásfoglalására ⁽⁷⁾,
- tekintettel a gazdasági partnerségi megállapodásokról szóló, 2007. május 23-i állásfoglalására ⁽⁸⁾,
- tekintettel a gazdasági partnerségi megállapodásokról szóló, 2007. december 12-i állásfoglalására ⁽⁹⁾,
- tekintettel az általános tarifális preferenciák rendszerének 2009. január 1-jétől 2011. december 31-ig történő alkalmazásáról, illetve az 552/97/EK és az 1933/2006/EK rendelet, valamint a 964/2007/EK és az 1100/2006/EK bizottsági rendelet módosításáról szóló tanácsi rendeletre irányuló javaslatról szóló, 2008. június 5-i álláspontjára ⁽¹⁰⁾,
- tekintettel az egyrészről az Európai Közösség és tagállamai, másrészről a Dél-afrikai Fejlesztési Közösség (SADC) gazdasági partnerségi megállapodásban részt vevő államai közötti ideiglenes gazdasági partnerségi megállapodásra,
- tekintettel az afrikai, karibi és csendes-óceáni országok (AKCS), valamint az Európai Közösség és tagállamai között 2000. június 23-án Cotonouban aláírt partnerségi megállapodásra (Cotonoui Megállapodás),

⁽¹⁾ HL C 77. E, 2004.3.26., 393. o.

⁽²⁾ HL C 92. E, 2006.4.20., 397. o.

⁽³⁾ HL C 285. E, 2006.11.22., 126. o.

⁽⁴⁾ HL C 292. E, 2006.12.1., 121. o.

⁽⁵⁾ HL C 293. E, 2006.12.2., 155. o.

⁽⁶⁾ HL C 298. E, 2006.12.8., 261. o.

⁽⁷⁾ HL C 305. E, 2006.12.14., 244. o.

⁽⁸⁾ HL C 102. E, 2008.4.24., 301. o.

⁽⁹⁾ HL C 323. E, 2008.12.18., 361. o.

⁽¹⁰⁾ Elfogadott szöveg, P6_TA(2008)0252.

2009. március 25., szerda

- tekintettel az Általános Ügyek és Külkapcsolatok Tanácsa (GAERC) 2006. áprilisi, 2006. októberi, 2007. májusi, 2007. októberi, 2007. novemberi és 2008. májusi következtetéseire,
 - tekintettel a gazdasági partnerségi megállapodásokról szóló 2007. október 23-i bizottsági közleményre (COM(2007)0635),
 - tekintettel az Általános Vám- és Kereskedelmi Egyezményre (GATT), és különösen annak XXIV. cikkére,
 - tekintettel a WTO Miniszteri Konferenciájának negyedik ülésén, 2001. november 14-én Dohában elfogadott miniszteri nyilatkozatra,
 - tekintettel az eljárási szabályzata 108. cikkének (5) bekezdésére, 103. cikkének (2) bekezdésével összefüggésben,
- A. mivel az EU-nak az AKCS-országokkal meglévő kereskedelmi kapcsolata – amely az utóbbiaknak nem kölcsönös alapon biztosított preferenciális hozzáférést az EU piacaihoz – 2008. január 1-jétől nem felelt meg a Kereskedelmi Világszervezet (WTO) szabályainak,
- B. mivel a Gazdasági Partnerségi Megállapodások (GPM) olyan, a WTO-val összeegyeztethető megállapodások, amelyek célja a regionális integráció támogatása és az AKCS-gazdaságok világgazdaságba történő fokozatos integrálásának előmozdítása, ekként mozdítva elő fenntartható társadalmi és gazdasági fejlődésüket, és hozzájárulva az AKCS-országokban a szegénység felszámolására irányuló általános erőfeszítéshez,
- C. mivel a jelenlegi pénzügyi és gazdasági válság azt jelenti, hogy a fejlődő világ számára a kereskedelem-politika fontosabb lesz, mint korábban bármikor,
- D. mivel a korábbi kereskedelmi preferenciarendszerek nem tudtak hozzájárulni ezen országok gazdasági helyzetének döntő mértékű javításához,
- E. mivel az „ideiglenes” gazdasági partnerségi megállapodások olyan árukereskedelmi megállapodások, amelyek az AKCS-országok és az Európai Közösség közötti kereskedelem megszakadásának megelőzésére irányulnak, és mivel ezek a megállapodások bizonyos számú vitás rendelkezést tartalmaznak,
- F. mivel az Európai Unió az AKCS-országok részére 100 %-ban kvóta- és vámmentes hozzáférést kínál az EU piacaihoz, a rizs és a cukor esetében átmeneti időszak biztosításával (2010-ig, illetve 2015-ig),
- G. mivel a kereskedelem megfelelően előkészített liberalizációja elősegítheti a piac sokszínűségét, a gazdasági növekedést és a fejlődést,
- H. mivel a gazdasági partnerségi megállapodásokról folytatott tárgyalások során néhány AKCS-ország – annak érdekében, hogy valamennyi kereskedelmi partner a legnagyobb kedvezményben részesülő kereskedelmi partnert megilletővel azonos bánásmód alá essen – kérte a legnagyobb kedvezmény záradékának felvételét, amely rendes, megkülönböztetéstől mentes tarifát állapít meg az áruk behozatalára,
- I. mivel az EU és az AKCS-országok gazdasága közötti verseny korlátozott, ugyanis az EU export többségét olyan termékek alkotják, amelyeket az AKCS-országok nem termelnek, de szükségük van rá közvetlen fogyasztás vagy a hazai ipar ellátása céljából; mivel a mezőgazdasági termékek kereskedelme terén nem ez a helyzet, hiszen az uniós exporttámogatások jelentős akadályt jelentenek az AKCS-országok termelői számára a mezőgazdasági, állattenyésztési és tejipari ágazatban, rombolva és gyakran tönkretéve a helyi és regionális piacokat, ezért az EU-nak haladéktalanul meg kellene szüntetnie mindenfajta exporttámogatást,
- J. mivel az Európai Közösség és a Dél-afrikai Fejlesztési Közösség között tárgyalások folytak új, és rugalmasabbá fejlesztett, főleg a textil- és ruhaipari, halászati és néhány mezőgazdasági termékre vonatkozó származási szabályok elfogadásáról, amelyek megfelelő, az országok korlátozott kapacitási szintjét tekintve vevő végrehajtás esetén jelentős előnyöket nyújthatnak a Dél-afrikai Fejlesztési Közösség számára, és mivel hangsúlyozni kell, hogy amennyiben a gazdasági partnerségi megállapodások célja a regionális kumuláció és a befektetések támogatása, egyszerűbb és jobb származási szabályokra van szükség annak érdekében, hogy az AKCS-országok vállalkozásai fejleszthessék a feldolgozott termékek exportját és élhessenek a gazdasági partnerségi megállapodás kínálta új piaci lehetőségekkel,

2009. március 25., szerda

1. megerősíti álláspontját, mely szerint a gazdasági partnerségi megállapodásoknak illeszkedniük kell az AKCS-országok szükségleteihez, illetve hogy a gazdasági partnerségi megállapodásokat úgy kell kialakítani, hogy azok élénkítsék az AKCS-EU kereskedelmi kapcsolatokat, támogassák az AKCS-országok fejlődését és gazdaságuk diverzifikálását, a regionális integrációt, a szegénység csökkentését, az alapvető emberi jogok védelmét, vagyis általánosságban a millenniumi fejlesztési célok elérését;
2. hangsúlyozza, hogy a Dél-afrikai Fejlesztési Közösség régiója gazdaságainak megnyitásából fakadó esetleges negatív következmények megelőzése érdekében az Európai Uniónak támogatást kell biztosítania, hogy a kereskedelmi preferenciák, illetve a gazdasági és társadalmi fejlődés építése révén valódi előnyök szülessenek;
3. elismeri az ideiglenes gazdasági partnerségi megállapodás exportőrök számára azáltal biztosított előnyeit, hogy az Európai Unióba irányuló export esetében a cotonoui megállapodás által biztosított preferenciális tarifák 2007. december 31-i lejártát követően is fenntartotta az addigi lehetőségeket, elkerülve a károkat, amelyeket az AKCS országok exportőrei abban az esetben szenvedtek volna el, ha tevékenységüket kevésbé kedvező kereskedelmi rendszerek keretében kellett volna folytatniuk;
4. üdvözli, hogy az Európai Közösség az AKCS-országok és az Európai Unió közötti kereskedelem liberalizálásának elősegítése céljából termékeik esetében teljes mértékben vám- és kvótamentes hozzáférést biztosít az Európai Unió piacához;
5. üdvözli a GAERC 2008. májusi, júniusi és novemberi következtetéseit, amelyek hangsúlyozzák a meglévő regionális integrációs folyamatok támogatásának és a fejlődés előmozdításának szükségességét, és felszólítja a Tanácsot, hogy a tárgyalások folyamán mandátumának megfelelően járjon el; hangsúlyozza e tekintetben a Dél-afrikai Vámunió (SACU) felbomlása megakadályozásának fontosságát;
6. kiemeli az ideiglenes gazdasági partnerségi megállapodás aláírását mint a régiók, valamint e régiók összességének fenntartható növekedése irányába tett szükséges lépést, és hangsúlyozza a folyamatos tárgyalások fontosságát egy átfogó megállapodás létrehozása érdekében, amely ösztönzi a kereskedelem, a beruházások és a regionális integráció fokozását;
7. felhívja az Európai Uniót, hogy nyújtson fokozott és megfelelő segítséget az AKCS-országok hatóságainak és a magánszférának egyaránt az ideiglenes gazdasági partnerségi megállapodás aláírását követő gazdasági átmenet elősegítése érdekében;
8. úgy véli, hogy a jelenlegi ideiglenes megállapodások sem helyet, sem figyelmet nem szentelnek külön az élelmiszer-szuverenitás és az élelemhez való jog kérdésének, és nem részesítik előnyben azokat a mezőgazdasági és kereskedelmi politikai eszközöket, amelyek lehetővé teszik a piacszabályozást, valamint a fenntartható családi gazdálkodás védelmét; hangsúlyozza, hogy e kérdéseket a tárgyalások középpontjába kell helyezni annak biztosítása érdekében, hogy az EU kereskedelmi és egyéb politikái összhangban legyenek az élelmészeti önállóság és az élelmészhez való jog elveivel;
9. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy tisztázza a kereskedelmet célzó támogatás megnövekedett költségvetésének keretein belüli vállalt elsőbbségi kiadásokból származó források jelenlegi megoszlását az AKCS-régióban; emlékeztet a kereskedelemösztönző támogatásra vonatkozó uniós stratégia 2007 októberében történt elfogadására, amelyben kötelezettséget vállaltak a kereskedelemmel kapcsolatos összes uniós támogatásnak 2010-ig évi kétmilliárd euróra (EUR 2 000 000 000) történő növelésére (1 milliárd EUR a Közösétől, 1 milliárd EUR a tagállamoktól); ragaszkodik ahhoz, hogy a Dél-Afrikai Fejlesztési Közösség (SADC) megfelelő és méltányos részt kapjon ebből;
10. felszólít a kereskedelemösztönző támogatási források arányának korai meghatározására és biztosítására; hangsúlyozza, hogy e pénzeszközöknek többletforrásokat és nem pusztán az Európai Fejlesztési Alap (EFA) alapján történő finanszírozás átcsomagolását kell jelenteniük, meg kell felelniük Dél-afrikai Fejlesztési Közösség államai prioritásainak, valamint hogy kifizetésüknek időben, előre jelezhető módon, valamint a nemzeti és regionális stratégiai fejlesztési tervekhez kapcsolódó végrehajtási menetrendekkel összhangban kell történniük; ellenzi az európai támogatás nyújtásával összefüggésben a GPM-ekhez kapcsolódó bármifajta feltételeességet, és felhívja a Bizottságot annak garantálására, hogy a 10. EFA pénzeszközeihez való hozzáférést a tárgyalások eredményeitől és ütemétől elkülönítve kezeljék;

2009. március 25., szerda

11. sürgeti a teljes körű gazdasági partnerségi megállapodásokról tárgyaló feleket, hogy maradéktalanul vegyék figyelembe a természeti erőforrásokkal való átlátható gazdálkodást, és határozzák meg a legjobb gyakorlatokat, amelyek ahhoz szükségesek, az AKCS-országok a lehető legnagyobb nyereséghez juthassanak ezen erőforrások által;
12. felszólítja a Bizottságot, hogy gondoskodjon arról, hogy az AKCS-országokban termelési eszközökkel és az EU-ban székhellyel rendelkező nemzetközi vállalatok tartsák tiszteletben az alapvető ILO-szabványokat, a társadalmi és környezetvédelmi egyezményeket és a nemzetközi megállapodásokat annak érdekében, hogy egyensúly jöjjön létre a gazdasági növekedés, valamint a szociális és környezetvédelmi körülmények javítása között;
13. kiemeli a régió belüli kereskedelem fontosságát és a regionális kereskedelmi kapcsolatok bővítésének szükségességét a régió fenntartható növekedésének biztosítása érdekében; hangsúlyozza a különböző regionális szervezetek közötti együttműködés és összhang fontosságát; felszólítja a Bizottságot, hogy ne akadályozza a regionális dimenziót;
14. fontosnak tartja, hogy a gazdasági partnerségi megállapodások végrehajtása során hozzanak létre egy megfelelő nyomon követési rendszert, amelyet a Nemzetközi Kereskedelmi Bizottság, valamint a Fejlesztési Bizottság tagjaiból álló illetékes parlamenti bizottság koordinál, biztosítva az egyensúlyt a Nemzetközi Kereskedelmi Bizottság vezető szerepének fenntartása és a kereskedelmi és fejlesztési politikák átfogó következetessége között; ennek a parlamenti bizottságnak rugalmas módon kell működnie és munkáját aktívan össze kell hangolnia az AKCS–EU Közös Parlamenti Közgyűléssel; úgy véli, hogy a nyomon követésnek az egyes ideiglenes gazdasági partnerségi megállapodások elfogadása után kell megkezdődnie;
15. felhívja a Bizottságot, hogy tegyen meg mindent a dohai fejlesztési menetrenddel (DDA) kapcsolatos tárgyalások újraindulása, továbbá annak biztosítása érdekében, hogy a kereskedelem liberalizálásáról szóló egyezmények továbbra is előmozdítsák a fejlődést a szegény országokban;
16. meg van győződve arról, hogy a teljes körű gazdasági partnerségi megállapodásoknak ki kell egészíteniük a DDA-ról szóló megállapodást, és nem helyettesíthetik azt;
17. tiszteletben tartja a kereskedelem védelméről szóló, kétoldalú biztosítékokkal ellátott fejezet szükségességét és fontosságát; felhívja mindkét felet, hogy tartózkodjanak a biztosítékok alkalmazásától; felszólítja a Bizottságot, hogy az átfogó gazdasági partnerségi megállapodásra irányuló, folyamatos tárgyalások keretében fogadja el az ideiglenes gazdasági partnerségi megállapodásban szereplő a biztosítékok felülvizsgálatát, hogy megfelelően, átlátható módon és gyorsan fel lehessen azokat használni abban az esetben, ha alkalmazásuk feltételei teljesülnek;
18. támogatja a mezőgazdasági termékek és egyes feldolgozott mezőgazdasági termékek vonatkozásában megállapított, vámtarifaszám alóli kivételeket, mivel ezek elsősorban ezen országok új iparágainak vagy érzékeny termékeinek védelmére irányulnak;
19. felszólítja a Bizottságot, hogy tanúsítson rugalmasságot az Angolát, Namíbiát és Dél-Afrikát leginkább foglalkoztató olyan jelentős aggodalmak kezelése terén, mint amilyen a legnagyobb kedvezmény záradéka, valamint az exporra kivetett adók és a fiatal iparágak védelme;
20. arra ösztönzi a tárgyaló feleket, hogy a mindkét fél számára kielégítő regionális kereskedelmi partnerségi megállapodásról jelenleg folytatott tárgyalások során alkalmazzanak rugalmas, aszimmetrikus és pragmatikus megközelítést anélkül, hogy irreális határidőket tűznének ki és lehetővé téve, hogy a SADC-országok újratárgyalhassák a vitás kérdésekre vonatkozó, általuk módosítani kívánt vagy visszavont rendelkezéseket;
21. megelégedéssel veszi tudomásul a 2009 márciusában a namíbiai Swakopmundban folytatott technikai tárgyalásokon elért előrehaladást, és üdvözi, hogy a Bizottság elfogadta, hogy a vitás kérdéseket az ideiglenes gazdasági partnerségi megállapodások aláírása előtt rendezzék; kéri, hogy a megoldatlan kérdéseket – mint például a legnagyobb kedvezményre vonatkozó záradék, a felek jogi meghatározása, valamint a fennmaradó mezőgazdasági piacra jutási kérdések – olyan módon kell megoldani, hogy a SADC-országok gazdasági partnerségi megállapodásban részt vevő csoportjának minden tagja aláírhatta az ideiglenes megállapodást;

2009. március 25., szerda

22. elismeri a fejlesztési együttműködésről szóló fejezet beillesztését az EU Dél-afrikai Fejlesztési Közösséggel kötött teljes körű gazdasági partnerségi megállapodásába, amely kiterjed az árukereskedelmi együttműködésre, a kínálati oldali versenyképességre, a vállalkozásokat erősítő infrastruktúrára, a szolgáltatások kereskedelmére, a kereskedelemhez kapcsolódó kérdésekre, az intézményi kapacitásfejlesztésre, valamint az adóügyi kiigazításokra; felhívja mindkét felet arra, hogy vállalt kötelezettségük értelmében csak a megfelelő kapacitás létrejöttét követően zárják le a versenyről és kormányzati beszerzéseikről szóló tárgyalásokat; felszólítja a Bizottságot, hogy szorosan működjön együtt a Dél-afrikai Fejlesztési Közösség államaival annak érdekében, hogy el lehessen érni a fejlesztési együttműködésről szóló fejezetben kitűzött célokat;

23. hangsúlyozza, hogy egy teljes körű gazdasági partnerségi megállapodásnak a Cotonoui Megállapodás 11b., 96. és 97. cikke értelmében a hatékony kormányzás közösen elfogadott meghatározására, a politikai hivatalok átláthatóságára és az emberi jogokra, valamint a legsebezhetőbb csoportokra, mint például a helyi gazdálkodókra és nőkre vonatkozó konkrét rendelkezéseket is tartalmaznia kell;

24. tudomásul veszi, hogy az EU és a SADC-országok közötti ideiglenes gazdasági partnerségi megállapodás véglegessé alakításáról folyó tárgyalások ütemezése azon a feltételezésen alapul, hogy a megállapodást 2009 végéig megkötik; sürgeti a Bizottságot, hogy ne gyakoroljon indokolatlan nyomást a SADC-országokra annak érdekében, hogy azok fogadjanak el liberalizációs és szabályozási kötelezettségvállalásokat a szolgáltatások és az úgynevezett „szingapúri témakörök” területén;

25. szilárd szabályozási keret bevezetését kéri a szolgáltatásokra vonatkozó tárgyalások esetére, amely garantálja az egyetemes szolgáltatásnyújtást;

26. támogatja mindkét fél erőfeszítéseit annak biztosítására, hogy Dél-Afrika aktívan részt vegyen a tárgyalási folyamatban; elismeri, hogy Dél-Afrika bevonása kulcsfontosságú a gazdasági kohézió, a regionális integráció, valamint a régió és az Európai Unió közötti kereskedelmi és beruházási kapcsolatok további fejlődése szempontjából; felhívja a Bizottságot, hogy tartsa fenn és erősítse ezt a társulást a teljes körű és átfogó gazdasági partnerségi megállapodásról folytatott tárgyalások során;

27. megjegyzi, hogy az SADC-régió részt kíván venni egy új szabadkereskedelmi terület létrehozásában a Kelet-Afrikai Közösséggel (EAC) és a Kelet- és Dél-afrikai Közös Piaccal (COMESA); felhívja a Bizottságot, hogy kövesse figyelemmel a fejleményeket a gazdasági partnerségi megállapodással való teljes összeegyeztethetőség biztosítása érdekében;

28. üdvözli egy olyan felülvizsgálati záradék felvételét az EU–SADC gazdasági partnerségi megállapodásba, amely szerint legkésőbb az aláírástól számított öt éven belül, azt követően pedig ötéves időszakonként el kell végezni a megállapodás átfogó felülvizsgálatát a megállapodás társadalmi-gazdasági hatásainak meghatározása érdekében, ideértve a kereskedelmi kötelezettségvállalások végrehajtásának költségeit és következményeit is; szükség esetén el kell végezni a megállapodás rendelkezéseinek módosítását és alkalmazásuk kiigazítását, a WTO-szabályok és -eljárások tiszteletben tartásával és azoknak megfelelően;

29. biztatja a tárgyaló feleket, hogy a terveknek megfelelően 2009 folyamán zárják le a teljes körű kereskedelmi partnerségi megállapodásról folytatott tárgyalásokat;

30. hangsúlyozza, hogy a Parlamentet teljes körűen tájékoztatni kell és be kell vonni az átmeneti tárgyalási folyamatba; kéri, hogy ez a Tanáccsal és a Bizottsággal folytatandó aktív, informális háromoldalú megbeszélés formájában valósuljon meg; felkéri a Tanácsot, hogy mielőbb forduljon ez ügyben az EP-hez;

31. hangsúlyozza, hogy az AKCS-országok parlamentjei és a nem állami szereplők kulcsfontosságú szerepet töltenek be a gazdasági partnerségi megállapodások ellenőrzésében és irányításában, és kéri a Bizottságot, hogy garantálja azok részvételét a folyamatban lévő tárgyalásokban; ennek érdekében részvételen alapuló megközelítés alapján egyértelmű menetrendet kell kialakítani az EU és az AKCS-országok között;

32. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, az EU tagállamok és az AKCS-országok kormányainak és parlamentjeinek, az AKCS-EU Miniszterek Tanácsának és az AKCS-EU Közös Parlamenti Közgyűlésnek.